

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Медіаправо та інформаційна безпека:
Медіаполітика та інформаційна безпека»

галузі знань: 06 Журналістика
спеціальності: 061 Журналістика
освітньої програми: Журналістика (061.00.01);
Медіа-комунікації (061.00.04)

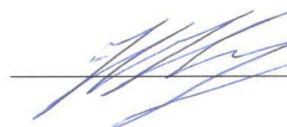
2017-2018 рік

Робоча програма з дисципліни «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека» для студентів освітніх програм журналістика та медіа-комунікації спеціальності 061 «Журналістика» галузі знань 06 «журналістика», освітнього рівня «магістр», 2018 року – 27 с.

Розробники: **Нестеряк Юрій Васильович**, доктор наук з державного управління, завідувач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка;
Парубець Олена Миклаївна, кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа. Протокол № 5 від «09» січня 2018 року.

Завідувач кафедри журналістики
та нових медіа

 (Ю. В. Нестеряк)

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора
Інституту журналістики
з навчальної роботи

 (Росінська О.А.)

©Університет Грінченка 2018 рік
© Нестеряк Ю.В., 2018 рік
©Парубець О.М. 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.....	8
Змістовий модуль 1.....	8
Змістовий модуль 2.....	8
Змістовий модуль 3.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека».....	10
V. Плани семінарських занять	12
VI. Завдання для самостійної роботи.....	14
Карта самостійної роботи студента.....	16
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	17
VIII. Методи навчання.....	19
IX. Методичне забезпечення курсу.....	19
XI. Питання до курсу.....	20
XII. Рекомендована література.....	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета дисципліни — надати студентам поглиблені знання з фундаментальних основ державного управління в галузі інформаційної політики та інформаційної безпеки як практичної політики державної влади з виконання функцій держави у вирішенні, загальних для всього суспільства проблем життєдіяльності; надати студентам знання та розуміння медіазаконодавства: межі свободи вираження поглядів, що дозволено та заборонено робити журналістам з правової точки зору; навчити студентів запобігати небезпечним правовим ситуаціям; дати поняття юридичної консультації перед публікацією суперечливих матеріалів, сформулювати знання про законодавство та судову систему за для кращого висвітлення цих тем у журналістській практиці.

Завдання:

- ознайомити студентів із ключовими проблемами змісту та сенсу державного управління й безпеки в галузі інформаційних процесів;
- дати уявлення студентам про обов'язкові умови реалізації державної інформаційної політики, її законодавчу базу, у тому числі про:
  - а) теорію трансформації неможливого в можливе;
  - б) ресурсні складові інформаційних процесів;
  - в) контент правової бази інформаційної політики;
  - г) юридичний захист авторських і суміжних прав узагалі та прав на комп'ютерні програми й бази даних;
  - г) захист персональної інформації;
  - д) електронні контракти й електронний обмін знаннями;
  - е) інформаційні загрози;
  - є) техніко-технологічний і гуманітарний виміри інформаційної безпеки;
  - ж) боротьбу з комп'ютерними злочинами;
  - з) інформаційне протистояння та інформаційні війни.

Отже, акцент у навчанні зроблено на осмисленні основних параметрів інформаційної політики та безпеки.

Вивчивши дисципліну «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека» студент повинен:

Бути компетентним у:

- базовій складові системи державної інформаційної політики;
- законодавчій базі інформаційної політики держави;
- основах інформаційної безпеки держави;
- ознаках інформаційних воєн та інформаційного протистояння;
- законодавчій базі України;
- Конституції України;
- правових актах та документах стосовно ЗМІ;
- міжнародних документах стосовно діяльності ЗМІ.

Мати компетентності:

- на практиці використовувати доступні йому методи захисту інформаційної інфраструктури держави;
- професійно реагувати на можливі прояви інформаційно-психологічного тиску в національному та міжнародному інформаційних просторах.
- застосовувати знання медіа законодавства у практичній журналістській діяльності;
- уникати ситуацій, коли журналіст може порушити закон чи потрапити в небезпеку;
- використовувати знання, щодо прав та обов'язків передбачених законодавством для журналістів ;
- застосовувати навички публічних виступів та аргументації позиції через участь у дискусіях, дебатах та рольових іграх на прикладі судових справ;
- працювати з юридичними джерелами та літературою;
- аналізувати та коротко викладати судові справи;
- використовувати базові знання та розуміння таких тем як: поняття медіа-права у світовому контексті, захист джерел інформації, доступ до інформації, дифамація, регулювання ЗМІ, медіа та вибори, медіа та правосуддя, захист приватного життя та суспільної моралі.

У структурно-логічній схемі підготовки фахівців значну увагу приділено класифікації цивілізаційних систем класу А і систем класу В з метою дійти розуміння необхідності формування за заданою програмою віртуальних структур — носіїв нової ментальності. Це визначає місце дисципліни та її зв'язок з іншими дисциплінами й дає можливість зрозуміти механізми колапсу цивілізацій.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців за освітніми програмами «журналістика» та «медіа-комунікація» дисципліна «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека» входить до обов'язкових навчальних дисциплін та формує спеціальні компетенції фахівця.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 90 год., із них 10 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 42 год. – самостійна робота, 6 год. – модульного контролю, семестровий контроль – 18 год.

Вивчення студентами навчальної дисципліни завершується підсумковим контролем – іспитом. Дисципліна «Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна безпека» завершується підсумковим контролем – комплексним іспитом з дисципліни «Медіаправо та інформаційна безпека».

Комплексна дисципліна «Медіаправо та інформаційна безпека» складається із 5 кредитів: «Медіаправо та інформаційна безпека» – 3 кредити і «Медіаправо та захист інтелектуальної власності» – 2 кредити. Відповідно до цього розраховується вагова частка кожної дисципліни. Розрахунок модульних балів: Медіаправо та інформаційна безпека – 36 балів, Медіаправо та захист інтелектуальної власності – 24 бали. Розрахунок іспиту: Медіаправо та інформаційна безпека – 24 бали, Медіаправо та захист інтелектуальної власності – 16 балів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є медіаправо та медіаполітика, процеси в суспільстві, основні закономірності функціонування журналістської діяльності в правовому полі, її види, форми та вияви.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>90 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>3 години</i></p>	<p>Освітня програма: Журналістика, Медіа-комунікації</p> <p>Шифр та назва спеціальностей 061 Журналістика</p> <p>Галузей знань: <i>06 Журналістика</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«магістр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5</p> <p>Семестр: 9</p> <p>Аудиторні заняття: 24 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 10 годин Семінарські заняття: 14 годин Модульні контрольні роботи: 6 години Самостійна робота: 42 годин Вид контролю: іспит – 18 годин</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Назва заняття	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські.	Модульний контроль Самостій. робота	Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1. «Інформаційна політика. Медіабезпека.»								
1	Вступ: проблеми трансформації держав. Базові складові інформаційної політики.	11	4	2	2		7	
2	Система інформаційної політики Держави. Основи інформаційної безпеки держави.	11	4	2	2		7	
	Модульна контрольна робота №1	2				2		
Разом		24	8	4	4	2	14	
Змістовий модуль 2 «Правові основи діяльності ЗМІ в Україні»								
3	Правові засади розвитку інформаційного простору України.	13	6	2	4		7	
4	Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ України. Конституційні основи діяльності ЗМІ.	11	4	2	2		7	
	Модульна контрольна робота №2	2				2		
Разом		26	10	4	6	2	14	
Змістовий модуль 3 «Діяльність міжнародних правових організацій»								
5	Діяльність ООН щодо регламентації основних прав і свобод людини. Діяльність ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі.	11	4	2	2		7	
6	Міжнародні правозахисні журналістські організації : принципи, завдання, функції, повноваження.	9	2		2		7	
	Модульна контрольна робота №3	2				2		
Разом		22	6	2	4	2	14	
Іспит		18						18
ЗАГАЛЬНЕ:		90	24	10	14	6	42	18

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

«Інформаційна політика. Медіабезпека.»

Лекція 1. Вступ: проблеми трансформації держави. Базові складові інформаційної політики(2 год.)

Закон трійкового коду. Трансформація неможливого в можливе. Закони природи й закони права. Формат інформаційної політики. Загальне поняття державної політики. Визначення й предмет інформаційної політики. Об'єкт інформаційної політики. Предмет інформаційної політики. Мета та завдання інформаційної політики. Контент інформаційної політики.

Лекція 2. Система інформаційної політики держави. Основи інформаційної безпеки держави (2 год.)

Інформаційна політика держави, системи керування інформаційною політикою. Визначення поняття. Основні принципи державної політики інформаційної безпеки. Джерела інформаційних загроз безпеці держави. Інформаційна уразливість держави. Проблема початку інформаційної війни. Типова стратегія інформаційної війни. Наслідки інформаційної війни.

Література: 1, 2, 4, 5, 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Правові основи діяльності ЗМІ в Україні»

Лекція 3. Правові засади розвитку інформаційного простору України (2 год.)

Регламентація загальних питань інформації у вітчизняному законодавстві. Конституційні основи ЗМІ. Постанови Кабінету міністрів. України. Структура державної інформаційної політики України. Законодавчий рівень – Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації; виконавча влада – Міністерство транспорту і зв'язку, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення та радіомовлення України. Аналітичні та науково-дослідні структури (громадські й неурядові організації) – Національна спілка журналістів України, Українська асоціація видавців періодичної преси, Український незалежний центр політичних досліджень, Незалежна асоціація мовників, Інтерньюз- Україна, Академія Української Преси та ін..

Лекція 4. Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ України (2 год.)

Правове регулювання загальних питань інформації. Взаємозв'язки суспільства і соціальної інформації на сучасному етапі. Структура інформаційної діяльності. Регламентація загальних питань інформації у вітчизняному законодавстві. Конституція і верховенство права в державі. Пряма дія Конституції. Конституція – Основний Закон держави, головний

юридичний інструмент регулювання суспільних відносин. Основна мета й призначення Конституції України.

Література: 3-5, 9-11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 **«Діяльність міжнародних правових організацій»**

Лекція 5. Міжнародні правозахисні журналістські організації : принципи, завдання, функції, повноваження(ЮНЕСКО,ООН та інші) (2 год.)

Основна мета та призначення міжнародних правозахисних журналістських організацій щодо захисту прав та свобод представників мас-медіа. Принципи та методи роботи міжнародних правозахисних журналістських організацій. Діяльність світового Комітету свободи преси. Загальна декларація прав людини (1948). Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права та міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966). Декларації ЮНЕСКО щодо розвитку незалежних та плюралістичних ЗМІ на сучасному етапі.

Література: 2, 4, 9-11.

ІV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МЕДІАПРАВО ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: МЕДІАПОЛІТИКА ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА»

Разом: 90 год., з них лекційних – 10 год., семінарських занять – 14 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год., семестровий контроль – 18 год., підсумковий контроль – іспит.

Тиждень	I	II
Модулі	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	«Інформаційна політика. Медіабезпека.»	
Кількість балів за модуль	64 балів	
Лекції	Вступ; проблеми трансформації держав. Базові складові інформаційної політики 1	2
Дати		
Теми лекцій	Система інформаційної політики Держави. Основи інформаційної безпеки держави. 1 б.	Інформаційна політика. Медіабезпека. 1 б.
Теми семінарських занять	Проблеми трансформації держав. Базові складові інформаційної політики Система інформаційної політики Держави. Основи інформаційної безпеки держави. 10 + 1 б.	Інформаційна політика. Медіабезпека. 10 + 1 б.
Самостійна робота		Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	
Тиждень	III	IV- V
Модулі	Змістовий модуль 2	
Назва модуля	«Правові основи діяльності ЗМІ в Україні»	
Кількість балів за модуль	75 балів	
Лекції	3	4
Дати		
Теми лекцій	Правові засади розвитку інформаційного простору України. Вітчизняне законодавство щодо регламентації ЗМІ України. Конституційні основи діяльності ЗМІ. Система інформаційної політики Держави. Основи інформаційної безпеки держави. 1 б.	Правові основи діяльності ЗМІ в Україні. 1 б.
Теми семінарських занять	Правові засади розвитку інформаційного простору України. Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ України. Конституційні основи діяльності ЗМІ. Система інформаційної політики Держави. Основи інформаційної безпеки держави. 10 + 1 б.	Правові основи діяльності ЗМІ в Україні. 20 + 2 б.
Самостійна робота		Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Тиждень	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль 3	
Назва модуля	«Діяльність міжнародних правових організацій»	
Кількість балів за модуль	78 балів	
Лекції	5	
Дати		
Теми лекцій	Діяльність ООН щодо регламентації основних прав і свобод людини. Діяльність	Діяльність міжнародних правових організацій

	ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі. Міжнародні правозахисні журналістські організації : принципи, завдання, функції, повноваження. 1 б.	
Теми семінарських занять	Діяльність ООН щодо регламентації основних прав і свобод людини. Діяльність ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі. Міжнародні правозахисні журналістські організації : принципи, завдання, функції, повноваження. 10 + 1 б.	Діяльність міжнародних правових організацій 0 + 1 б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	24 бали	

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

«Інформаційна політика. Медіабезпека.»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕМА 1. Проблеми трансформації держави. Базові складові інформаційної політики (2 год.)

1. Держава як форма організації суспільства.
2. Закон функціонального зв'язку триад.
3. Інформаційна політика держави як процес управління.
4. Елементна база інформаційного процесу.
5. Характеристики понять «інформація» і «знання».
6. Інформаційна політика як практична складова управління.

Тема 2. Система інформаційної політики держави. Медіабезпека (4 год.)

1. Система — загальне поняття.
2. Інформаційна політика як система і підсистема політичної системи України.
3. Інформаційна політика як інформатика ЗМК.
4. Інформаційна уразливість держави.
5. Міжнародні критерії інформаційної уразливості цивілізації.
6. Міжнародні критерії інформаційної безпеки.

Література: 1, 2, 4, 5, 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Правові основи діяльності ЗМІ в Україні»

Тема 3. Правові засади розвитку інформаційного простору України (2 год.)

1. Конституція України (1996).
2. Закон України «Про інформацію» (1992).
3. Закон України «Про державну таємницю» (1994).
4. Указ Президента «Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення» (1997).

Тема 4. Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації (2 год.)

- ЗМІ України. Конституційні основи діяльності ЗМІ - 2 год.
1. Захист суспільної моралі.
  2. Заборона пропаганди насильства, порнографії, расової та релігійної дискримінації, закликів до насильницького повалення конституційного ладу та порушення територіальної цілісності.
  3. Система класифікації фільмів та візуальних позначок на телебаченні.
  4. Норма прямої дії Конституції.

5. Конституція держави про права, свободи та обов'язки людини і громадянина.

6. Загальні та фахові конституційні норми щодо діяльності ЗМІ.

7. Значення Конституції України, її основних положень щодо правової регламентації функціонування мас-медіа.

Література: 3-5, 9-11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

«Діяльність міжнародних правових організацій»

Тема 5. Діяльність ООН щодо регламентації основних прав і свобод людини (2 год.)

1. Доступ до інформації.
2. Матеріали з відкритих джерел.
3. Державна таємниця.
4. Система акредитації журналістів в органах державної влади та місцевого самоврядування.
5. Матеріали з обмеженим доступом.

Література: 2, 4, 5, 9-11.

Тема 6. Діяльність ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі (2 год.)

1. Віндхуцька декларація (1991).
2. Алматинська декларація (1992).
3. Сантьязька декларація (1994).
4. Єменська декларація (1996).
5. Софійська декларація (1997).
6. Діяльність міжнародної організації захисту свободи слова «Репортери без кордонів».
7. Участь світового Комітету свободи преси в розробці Хартії вільної преси.
8. Основні положення та принципи документа.
9. Діяльність міжнародної організації «Форум Свободи» Основи міфотворчості у масовій комунікації.

Література: 2, 4, 5, 9-11.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

«Інформаційна політика. Медіабезпека.»

Тема 1. Вступ: проблеми трансформації держави. Базові складові інформаційної політики (4 год.)

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

Тема 2. Основи інформаційної безпеки держави (4 год.)

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

Тема 3. Медіаполітика. Державна інформаційна політика (6 год.)

Опрацювання правових документів, аналіз пропонованих на розгляд матеріалів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Правові основи діяльності ЗМІ в Україні»

Тема 4. Правові засади розвитку інформаційного простору України (10 год.)

1. Проаналізувати основні положення Конституції України (1996).
2. Закон України «Про інформацію» (1992).
3. Закон України «Про державну таємницю» (1994).
4. Указ Президента «Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення» (1997).

Література: [1, 6].

Тема 5. Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ України (10 год.)

Конституційні основи діяльності ЗМІ

1. Знайти і проаналізувати приклади:
  - a. насильства;
  - b. порнографії;
  - c. расової та релігійної дискримінації.
2. Структура інформаційної діяльності.
3. Дати визначення терміну «регламентація».
4. Основні положення Конституції України.
5. «Конституційні норми».
6. «Норма прямої дії Конституції».

Література: [1-6].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

«Діяльність міжнародних правових організацій»

Тема 6. Діяльність ООН щодо регламентації основних прав і свобод людини. Діяльність ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі (4 год.)

1. Поняття «державна таємниця».
2. Документ як джерело інформації та способи його вивчення.
3. Гриф «матеріали з обмеженим доступом».
4. Основні методи збору інформації.
5. Віндхуцька декларація (1991).
6. Алматинська декларація (1992).
7. Сантьязька декларація (1994).
8. Єменська декларація (1996).
9. Софійська декларація (1997).

Література: [1-6].

Тема 7. Міжнародні правозахисні журналістські організації (4 год.)

1. Основні напрямки роботи міжнародної організації захисту свободи слова

- «Репортери без кордонів».
2. Діяльність світового Комітету свободи преси
3. Що таке Хартія вільної преси?

Література (джерела): 2, 4, 5, 9-11.

Таблиця 6.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. «Поняття про масову комунікацію та теорії масової комунікації»			
Тема 2.– 10 год.	Семінарське заняття, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. джерел.))	II
Змістовий модуль 2 «Технології публічного впливу на маси»			
Тема 5.– 10 год.	Семінарське заняття	15 (5 (д/з)+10 (опрац. джерел.))	IV
Змістовий модуль 3 «Основи публічної комунікації»			
Тема 6– 11 год.	Семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. джерел.))	VI
Тема 7.– 11 год.	Модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. джерел.))	VII
<i>Разом: 60 год.</i>	<i>Разом: 60 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що ґрунтується на принципах поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснено відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються методи усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда) та методи письмового контролю (модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування).

Таблиця 8.1.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	5	5
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3.	Виконання завдань з самостійної роботи (д. з.)	4	15	60
4.	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5.	Модульна контрольна робота	25	3	75
Максимальна кількість балів: 217				

Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $36/217 = 0,166$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульні письмові роботи; тест, написання журналістських матеріалів.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки	Національна шкала	Залікова оцінка
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	ВІДМІННО	ЗАРАХОВАНО
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	ДОБРЕ	
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	ЗАДОВІЛЬНО	
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	НЕЗАДОВІЛЬНО	НЕ ЗАРАХОВАНО
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

ХІ. ПИТАННЯ ДО КУРСУ

1. Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова”.
3. Конституційні засади діяльності ЗМІ України.
4. Реклама в друкованих ЗМІ.
5. Авторське право на аудіовізуальний твір.
6. Захист авторського права і суміжних прав в Україні.
7. Основні напрями і форми державної підтримки засобів масової інформації.
9. Організація соціального захисту журналістів України.
10. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності в Україні.
12. Охорона в Україні інформації, яка віднесена до держаної таємниці.
13. Укази Президента України щодо інформаційної діяльності в Україні.
14. Діяльність органів державної влади щодо забезпечення свободи слова, задоволення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери в Україні.
15. Гарантовані законодавством України шляхи отримання інформації журналістами.
16. Основні положення Цивільного кодексу України щодо діяльності журналістів.
17. Інформаційна політика України: стан і перспективи.
18. Основні принципи інформаційних відносин в Україні.
19. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод.
20. Суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин в Україні.
21. Регламентація етичних засад діяльності журналістів України.
22. Питання вдосконалення державного управління інформаційною сферою на сучасному етапі в Україні.
23. Верховний суд України щодо судової практики у справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди.
24. Принципи та основні напрями діяльності творчих спілок в Україні.
25. Рішення Європейського Суду з прав людини в галузі ЗМІ.
26. Організація і здійснення видавничої справи в Україні.
27. Загальні обмеження щодо рекламної діяльності в Україні.
Недобросовісна реклама.
28. Акредитація журналістів ЗМІ при органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
29. Права телеглядачів і радіослухачів.

30. Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку.
31. Міжнародні документи щодо захисту прав і свобод людини.
32. Діяльність Конституційного Суду України.
33. Цивільна відповідальність журналістів України.
34. Здійснення контролю за дотриманням законодавства про рекламу.
35. Основні положення Закону України „Про захист суспільної моралі” щодо діяльності ЗМІ.
36. Організація діяльності друкованих ЗМІ.
37. Соціальна рекламна інформація в Україні.
38. Основні принципи інформаційних відносин в Україні.
39. Правове забезпечення діяльності ЗМІ під час виборчих процесів.
40. Засади державної інформаційної політики в Україні.
41. Заснування телерадіоорганізацій та ліцензування каналів мовлення.
42. Діяльність Конституційного Суду України щодо ЗМІ.
43. Зміст та гарантії права на інформацію.
44. Положення Кримінального кодексу України щодо журналістської діяльності.
45. Конституція України - основний документ в галузі прав та свобод людини і громадянина.
46. Сучасні проблеми свободи слова в Україні. Історичний та сучасний аспекти питання.
47. Права і обов'язки телерадіоорганізацій та їх працівників.
48. Конституція України щодо основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.
49. Діяльність міжнародних організацій щодо захисту прав та свобод журналістів (на вибір).
50. Суміжні права виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення.
51. Рішення Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 2001р. №5 щодо внесення змін та доповнень до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. №4 „Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди”.
52. Соціальний захист професійного творчого працівника.
53. Відповідальність журналістів за оприлюднення неправдивої інформації.
54. Права та обов'язки учасників інформаційних відносин.
55. Склад Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та порядок її оформлення.
56. Забезпечення гарантії права на інформацію в Україні.

57. Відносини між редакціями друкованих ЗМІ і громадянами та організаціями.
58. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні друкованими ЗМІ.
59. Компетенція, повноваження та функції Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.
60. Цензура як спосіб перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.
61. Здійснення авторського права в Україні.
62. Діяльність Європейського Суду щодо прав та свобод журналістів.
63. Питання захисту конфіденційної інформації у вітчизняному законодавстві.
64. Законодавство України щодо забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова.
65. Правове регулювання інформаційного простору України.
66. Вдосконалення державного управління інформаційною сферою в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку.
67. Кодекси професійної етики українського журналіста (на вибір).
68. Форми і порядок висвітлення діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні аудіовізуальними ЗМІ.
69. Діяльність та статус інформаційних агентств в Україні.
70. Режим доступу до інформації.
71. Регламентація рекламної діяльності на телебаченні та радіомовленні.
72. Визначення й предмет інформаційної політики.
73. Основи інформаційної безпеки держави.
74. Основи інформаційної уразливості держави.
75. Контент інформаційної політики держави.
76. Об'єкти та суб'єкти інформаційної політики держави.
77. Система інформаційної політики держави.
78. Проблеми трансформації держави.
79. Основи інформаційної політики.
80. Державна політика інформаційної безпеки.
81. Загрози інформаційної безпеки України.
82. Пріоритети інформаційної безпеки.
83. Безпека інформаційних ресурсів.
84. Право доступу до інформаційних ресурсів.
85. Інформаційна безпека: гуманітарний вимір.
86. Інформаційна безпека національних інтересів України.
87. Проблема початку інформаційної війни.
88. Типова стратегія інформаційної війни.

89. Розкрийте зміст виконання ЗМІ функції інформування, аналізу, громадської критики та контролю.
90. Охарактеризуйте баланс між правами журналістів на свободу слова й інформації та їх відповідальністю.
91. ЗМІ як місце для публічної дискусії і для зворотнього зв'язку.
92. В чому може виявитися захист інтересів окремих політичних сил, соціальних, національних, етнічних і расових груп, бізнес-груп, релігійних громад тощо.
93. Характеристика діяльності ЗМІ, що спрямована на забезпечення як загальноносуспільних інтересів, так і кожного його індивіда
94. Зasadничі цінності професійних та етичних стандартів діяльності ЗМІ.
95. Як у фахових стандартах виявляється справедливість.
96. Розкрийте зміст поняття „Недоторканість приватного життя”.
97. В чому виявляється принцип „Не завдання шкоди і образ”.
98. методи і правила роботи у ситуації „Репортер на місці події”.
99. Що таке анонімні джерела інформації.
100. Розкрийте зміст поняття „Авторитетні джерела”.
101. Розкрийте зміст поняття „Офіційні джерела”.
102. Розкрийте зміст поняття „Поінформовані джерела”.
103. Інформаційні агентства та інші ЗМІ.
104. Правила оприлюднення даних соціологічних досліджень.
105. Застереження щодо інформації з Інтернету.
106. Допустимий рівень аналітики у новинах.
107. Коментарі і оцінки у авторських програмах.
108. Суть повноти подачі інформації та основний зміст новини.
109. З чого складається повнота новини?
110. Шокуючі чи шкідливі для суспільної моралі матеріали.
112. Повага до приватного життя.
113. Правило “чотирьох вікон”.
114. Шкала “вчинків” та “рангів”.
115. Неупередженість до обвинувачених.
116. Оприлюднення відомостей про жертви.
117. Захист джерел інформації.
118. Незаконні методи збирання і оприлюднення інформації.
119. Придбання інформації.
120. Розкрийте зміст поняття „Плагіат”.
121. Розкрийте зміст поняття „Дискримінація”.
122. Проаналізуйте принципи висвітлення інформації про неповнолітніх
123. Розкрийте зміст понять „Ембарго”, „оф рекордз”.

124. Засади взаємин в колективі.
125. Принципи редагування редакційних матеріалів.
126. Розкрийте зміст поняття „Цензура”.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності ЗМІ. - К., 2004.

Додаткова:

2. Міжнародні стандарти свободи слова. Збірник публікацій міжнародної організації „Артикль 19”. – К.: Міленіум, 2003.
3. М.Місьо, Н.Петрова, В.Ситцевой. Правничі засади діяльності журналістів в Україні. К.: Айрекс Про Медіа, 2000.
4. Правовий самозахист журналістів. – К.: Геопринт, 2003
5. Леонарди Д. Европейский Суд по правам человека: разграничение между утверждением о факте и выражением мнения.
6. Законодавча база України // portal.rada.gov.ua
- 7.Винер Н. Кибернетика и общество / Н. Винер ; под общ. ред. Э. Я. Кульмана. — М. : Иностранная литература, 1958.
- 8.Домарев В. В. Безопасность информационных технологий: Методология создания систем защиты / В. В. Домарев. — К. : ДиаСофт, 2004.
- 9.Манойло А. В. Государственная информационная политика в особах условиях / А. В. Манойло. — М. : МИФИ, 2003.
- 10.Окинавская Хартия глобального информационного общества. — <http://www.iis.ru/events/okinawa/charter.ru.html>
- 11.Поляков Ю. А. Информационная безопасность и средства массовой информации : учеб. пособие / Ю. А. Поляков. — М. : ИМПЭ, 2004.
12. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. — К. : Знання, 2006.
- 13.Расторгуев С. П. Информационная война / С. П. Расторгуев. — М. : Радио и связь, 1999.
14. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. — М. : АСТ, 2003.
15. Чічановський А. А. Національна держава та її засоби інформації // Україна на шляху до Європи / А. А. Чічановський. — К. : Етнос, 2006.
- 16.Чичановский А. А. За чертой полета: нации и народы после развала СССР / А. А. Чичановский. — М., 2000.
- 17.Чічановський А. А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем / А. А. Чічановський, О. Г. Стариш. — К. : Грамота, 2010.

Законодавча база Інтернет-ресурси:

- 18.Закон США про свободу інформації.
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/77.html>
- 19.Закон США про відкритість уряду
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/78.html>
- 20.Журнал „Законодательство и практика масс-медиа” №2 за лютий 2005 року. Москва. <http://www.medialaw.ru/publications/zip/126/index.html>³¹ (випуск журналу присвячений питанням правового регулювання доступу до державної інформації).
- 21.Актуальные проблемы обеспечения доступа к информации. – Институт проблем информационного права. – Москва.
<http://www.medialaw.ru/publications/books/indep2/index.html>
- 22.Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи Rec (2002) № 2 „Про доступ до офіційних документів” <http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text27.htm>
- 23.Правова позиція Інституту Медіа Права щодо нової редакції Закону України „Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”
<http://www.telekritika.kiev.ua/ur-cons/?id=21480>

- 24.Справа Європейського суду з прав людини „Фрессоз і Руар проти Франції”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/10.htm>
- 25.Справа Європейського суду з прав людини „Принцеса Ганноверська проти Німеччини”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/44.htm>
- 26.Рекомендація Ради Європи № R (2000) 7 „Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації” <http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text22.htm>
- 27.Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Гудвін проти Великобританії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/12.htm>
- 28.Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Ромен і Шміт проти Люксембургу” <http://www.medialaw.ru/article10/6/2/35.htm>
- 29.Рекомендація Ради Європи № R (97) 20 „Про наклепницькі висловлювання”
<http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text15.htm>
- 30.Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Лінгенс проти Австрії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/15.htm>
- 31.Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Кастеллс проти Іспанії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/11.htm>

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Медіаправо та інформаційна безпека: Медіаполітика та інформаційна
безпека»**

Розробники: *Нестеряк Юрій Васильович*, доктор наук з державного управління, завідувач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка; *Парубець Олена Миколаївна*, кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.